

**עין משפט
גר מצוה**

פב א ב ג מ"י פ"ח
מהלך מצה ה' ו' ח'
סג טס טז ט"ט פ"ח
כ"י טע טע"א
פג ד נ"ח פסוק ה' סג'
מג טז ט"ז ט"ט ט"ט
פד ח' מ"ח ט"ט פ"ח סג'
ז וסג ט"ט ט"ט ט"ט
ח"ח ט"ט טע טע"ד
ט ה' מ"ח ט"ט פ"ח ג'
ט"ט ט"ט טע ט"ט
פז ז ח ט"ט ט"ט

קמו:

אבל במרוז נוגע צב' ידיו וקאמר הסיבו מיצאן להם מים אט"פ שכל
אחד כבר נטל ידו אחת חוזר ונוטל צ' ידיו אט"פ דלמדין (ידיס פ"ב מ"ז)
נטל ידו אחת משטיפה אחת טוהרה כריך לטיול שמיים ופ"י שנטילה
רשאונה לא היתה לשם קדושה לכן סבר המקשה דבהך נטילה ליכא
למיגור שמה יגע ולפ"י זה נראה דאין
לברך על אותה נטילה כיון דליכא
הכא מצוה לשמוע דברי ר"א בן ערך
(חולין דף קז.) וכ"ש אהן שאין אלו
מהיין מלממאזות עצמנו ומלאכול
ואוכלני תמאין ואין אלו כריינן לאותה
נטילה והמנכן הרי זה מצדן ברכה
לנטילה ובכל מקרים כמיז שזריך על
הנטילה לבדן ואין נראה דפרישית:
קפא: פ"י ר"ח תולעת כתיבא
התולעת שנציקרי ויחיס
ושנציקרי גפניס והקפא שזירק
והיצמושין צמין ומומן הרי אלו מותרים
וזאן מרוסת: **צריך** שיטול בטיבול
בסוף אלו טריפות (חולין דף סו.) קישות
שהתלע צביצה אסור משום שרך
השורן על הארץ ומינה שמואל סבר
כאידן צביצה דמייתי הטם ומינה
ק"ק דמ"מ אמאי לא מייתי הן צביצה
הטם ועוד שמואל היכי אפיל מורז
שפסא ופי תימא דצדיק להו שלא יהא
אז"ט מיקאין מינה אלו שמואל דאמר
כיון דליכא קפא ושמה צריב ירקות
אין צטס קפא וסמין שמואל ארוצה
ומשום סקנה דקפא שיימין למיעוטא
ואין מרוסת: **צריך** שיטול בטיבול
שני. לאו דוקא נקט צביצו שני דהא
עבד ליה חמר המוציא דבעי נטילה
ידים אלא אגב צביצו ראשון נקט
טיבול שני והנטיילה מני גס לגורן
טיבול צאה: **אסור** פסח דעתייה
ונגע. מימה מה כריך להאי טעמא
תיפוק ליה דנטיילה רשאונה לא היתה
לשם קדושה אלא שני יעמא את
המשקין וי"ל דס"ד דכיון שנטל יועיל
אפילו להמא דחולין לא בעי כוונה
לכן כריך להאי טעמא: **יד** מצה
יצא יד מרור לא יצא. וא"ת כיון
שאין במרור זה מנהג מדרבנן ליטעיל
מרור להאי מנהג דבהדיה וי"ל דלא
שייך צביצו אלא כשעוסק יחד דלא
מבטול טעם אחד את חצירו אלא
כשהם שלמים¹ אפילו יהיה יותר
מחצירו לא מבטול ליה: **מצה** לפני ב'.

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

לכך צריך לשקועיה בחרות משום קפא. ארס שחזרת שהרשע שחזרת
יש בו ארס כדך הנצלים: הא לא נגע. ידו במשקה: הא בענמא
איסמרי. ששאר טיבולין שאינן קבע כריך שיטול ידו לטיבול דכשנטל
ידיו לראשון לא היה יודע שסוף שני לצווא: דאי ס"ד פהא. גזי
מרור איסמרי אמאי הא משי ליה חדא
ומנא צביצול ראשון: **אסמרי** לנעסיה
ונגע. צבצו: **נעם** מצה. ולא לעסה
יאל: **נעם** מרור (נא) יאל. ואין אפשי
שלא טעם צו טעם מרור: **נעם מצה**
ומרור. יחד ולא חלל עדיין לא מזה
ולא מזה יאל ידי מזה שאינה צריכה
טעם אצל ידי מרור לא יאל הואיל
ולא לעסו ואוכל מצה עמו אין לו שום
טעם: **נעם**. שניהם יחד כמיז
הדקל לא יאל שהרי לא היה ממשי
צפוי לא זה ולא זה: ואין עוקרין
אס השלתן. ח"ש להגביה קערה
כשמתחיל הגדה אלא מלפני הגדול:
שצן עשושה הסדר ואומר ההגדה:
חף

רשבי"ש

לכך צריך לשקועיה בחרות משום קפא. ארס שחזרת שהרשע שחזרת
יש בו ארס כדך הנצלים: הא לא נגע. ידו במשקה: הא בענמא
איסמרי. ששאר טיבולין שאינן קבע כריך שיטול ידו לטיבול דכשנטל
ידיו לראשון לא היה יודע שסוף שני לצווא: דאי ס"ד פהא. גזי
מרור איסמרי אמאי הא משי ליה חדא
ומנא צביצול ראשון: **אסמרי** לנעסיה
ונגע. צבצו: **נעם** מצה. ולא לעסה
יאל: **נעם** מרור (נא) יאל. ואין אפשי
שלא טעם צו טעם מרור: **נעם מצה**
ומרור. יחד ולא חלל עדיין לא מזה
ולא מזה יאל ידי מזה שאינה צריכה
טעם אצל ידי מרור לא יאל הואיל
ולא לעסו ואוכל מצה עמו אין לו שום
טעם: **נעם**. שניהם יחד כמיז
הדקל לא יאל שהרי לא היה ממשי
צפוי לא זה ולא זה: ואין עוקרין
אס השלתן. ח"ש להגביה קערה
כשמתחיל הגדה אלא מלפני הגדול:
שצן עשושה הסדר ואומר ההגדה:
חף

מוסף רש"י

לכך צריך לשקועיה בחרות משום קפא. ארס שחזרת שהרשע שחזרת
יש בו ארס כדך הנצלים: הא לא נגע. ידו במשקה: הא בענמא
איסמרי. ששאר טיבולין שאינן קבע כריך שיטול ידו לטיבול דכשנטל
ידיו לראשון לא היה יודע שסוף שני לצווא: דאי ס"ד פהא. גזי
מרור איסמרי אמאי הא משי ליה חדא
ומנא צביצול ראשון: **אסמרי** לנעסיה
ונגע. צבצו: **נעם** מצה. ולא לעסה
יאל: **נעם** מרור (נא) יאל. ואין אפשי
שלא טעם צו טעם מרור: **נעם מצה**
ומרור. יחד ולא חלל עדיין לא מזה
ולא מזה יאל ידי מזה שאינה צריכה
טעם אצל ידי מרור לא יאל הואיל
ולא לעסו ואוכל מצה עמו אין לו שום
טעם: **נעם**. שניהם יחד כמיז
הדקל לא יאל שהרי לא היה ממשי
צפוי לא זה ולא זה: ואין עוקרין
אס השלתן. ח"ש להגביה קערה
כשמתחיל הגדה אלא מלפני הגדול:
שצן עשושה הסדר ואומר ההגדה:
חף

1. לא תאכל עליו חמץ
2. ימים תאכל עליו חמץ
3. שבעת ימים תאכל עליו חמץ
4. ויום שבתך תאריך חמץ
5. ויום שבתך תאריך חמץ
6. כל ימי חמץ
7. דברים טו ג

- א. כשנכנס כמצינו בטעם
- ב. אחר שטורב בו. ח"י ה"ך.
- ג. כשבלעו. אין הטעמים
- ד. מותרים. ט"ז. דאמרין
- ה. לזמן (קט"ז).
- ו. מ"ה. ולא נראה דהא
- ז. דאמרין לקמן היינו דוקא
- ח. כשאמר פסח זה שדור
- ט. אבותינו אכלים בו. דאמר
- י. להבדיל החבשיל ספני
- יא. שראה כמקריש אבל
- יב. כשנכנס הקערה או ודאי
- יג. אין צריך לחסור החבשילין.

מוסף תוספות

לכך צריך לשקועיה בחרות משום קפא. ארס שחזרת שהרשע שחזרת
יש בו ארס כדך הנצלים: הא לא נגע. ידו במשקה: הא בענמא
איסמרי. ששאר טיבולין שאינן קבע כריך שיטול ידו לטיבול דכשנטל
ידיו לראשון לא היה יודע שסוף שני לצווא: דאי ס"ד פהא. גזי
מרור איסמרי אמאי הא משי ליה חדא
ומנא צביצול ראשון: **אסמרי** לנעסיה
ונגע. צבצו: **נעם** מצה. ולא לעסה
יאל: **נעם** מרור (נא) יאל. ואין אפשי
שלא טעם צו טעם מרור: **נעם מצה**
ומרור. יחד ולא חלל עדיין לא מזה
ולא מזה יאל ידי מזה שאינה צריכה
טעם אצל ידי מרור לא יאל הואיל
ולא לעסו ואוכל מצה עמו אין לו שום
טעם: **נעם**. שניהם יחד כמיז
הדקל לא יאל שהרי לא היה ממשי
צפוי לא זה ולא זה: ואין עוקרין
אס השלתן. ח"ש להגביה קערה
כשמתחיל הגדה אלא מלפני הגדול:
שצן עשושה הסדר ואומר ההגדה:
חף

מוסף רש"י

לכך צריך לשקועיה בחרות משום קפא. ארס שחזרת שהרשע שחזרת
יש בו ארס כדך הנצלים: הא לא נגע. ידו במשקה: הא בענמא
איסמרי. ששאר טיבולין שאינן קבע כריך שיטול ידו לטיבול דכשנטל
ידיו לראשון לא היה יודע שסוף שני לצווא: דאי ס"ד פהא. גזי
מרור איסמרי אמאי הא משי ליה חדא
ומנא צביצול ראשון: **אסמרי** לנעסיה
ונגע. צבצו: **נעם** מצה. ולא לעסה
יאל: **נעם** מרור (נא) יאל. ואין אפשי
שלא טעם צו טעם מרור: **נעם מצה**
ומרור. יחד ולא חלל עדיין לא מזה
ולא מזה יאל ידי מזה שאינה צריכה
טעם אצל ידי מרור לא יאל הואיל
ולא לעסו ואוכל מצה עמו אין לו שום
טעם: **נעם**. שניהם יחד כמיז
הדקל לא יאל שהרי לא היה ממשי
צפוי לא זה ולא זה: ואין עוקרין
אס השלתן. ח"ש להגביה קערה
כשמתחיל הגדה אלא מלפני הגדול:
שצן עשושה הסדר ואומר ההגדה:
חף

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים קמוז.

קמוז.

עין משפט גר מצוה

פא א מ"ח פ"ח מהל' מלא
ה"ל ו' מנח עשין מא
טושי"ע ח"ח ס"י מנח
טשי"ע ח"ח ס"י מנח פ"ח
פ"ח ב טושי"ע ח"ח ס"י
מנח טשי"ע ח"ח ס"י
פ"ח ב טושי"ע ח"ח ס"י
מנח טשי"ע ח"ח ס"י
פ"ח ב טושי"ע ח"ח ס"י
מנח טשי"ע ח"ח ס"י
פ"ח ב טושי"ע ח"ח ס"י
מנח טשי"ע ח"ח ס"י
פ"ח ב טושי"ע ח"ח ס"י
מנח טשי"ע ח"ח ס"י

רבינו הגאון

ד"א לחם עניו מה דרכו
עני עני הוא מסיק ואשתו
אופה וכו'. אע"פ שאין
חודש מצוה, ואמאי מיידי
ליה משום קפא כחפישו
למעלה, ר' אלעזר בר
צדוק [אומר] החרות
מצוה, ודיאי ואיהו לרבינו
שקן היו גברי ירושלם
אומרם קחו לכם תבלין
למצוה. מכלל שחודש
מצוה. מאי מצוה, ר' לוי
אמר וכו' לתפח שאמר
תחת התפוח עוררתיו וגו'.
ר' יוחנן אומר וכו' לטיט.
אמר אביי הלכך צריך
לקיחה [לקיחה] וכו'
לתפוח וצריך לסימניה
וכו' לטיט גברי אמרין
שבירושלים היו אומרין
בארזי קחו לכם תבלין
למצוה, כגון קנמו וכו'.
וכו' וכו' לתפח שבטיט.
מתני' מנוה לו כוס שני
וכאן התפח שואל וכו'. ת"ד
אם היה חכם הבן
שואל את אביו ואם לאו
אשתו שאלתו. ואפי' שני
תלמידי חכמים הבקיאין
בהלכות הפסח שאלין
זה את זה מה שנתנה
הלילה הזה מכל הלילות.
ואסיקא אמר רבא בבבלי
הלילות אין אנו מטבילין
אפילו פעם אחת הלילה
בגנות מאי היא, רבא אמר
מתחלה עבדי כובשים
היו אבותינו, רב יוסף
אמר בעבדים היינו לפרעה.
והאידיא עבדין כתרתייהו.

אף לאן צפרוסה. לצרך על אכילה מלאה. ושמי שלימות מיימי משוס
צרכת המוציא דלא גרע משאר ימים טובים שצריך לזכות על שמי
ככרות שלימות וזוילע מלאכת מהשלימות: **א**ף לאן הוא מסיק ואשמו
אופה. כדי שלא תחמין: **משום קפא**. שרף החומר קשה וש זכ
ארס: **קפא דחמא חמא**. מי שאכל
חורת וזלה בשניל הקפא יאכל לזון
וירפא: **קפא דחמא כרפי**. מי שאכל
לזון וקשה לו יאכל כרפי: **חמימי**.
ישמה מים חמין: **קפא דוולוו**
חמימי. זכר של כל ירקות חמין
רפואה להן: **זכר לפסות**. שהיו
יולדות צניהן שם בלא עכז שלא
התפוח עוררתין [ש"ר ח]: **לפמויבי**.
להטיל ולכמתו צו הרצה כדי שיהיה
עז וצריך לקהוייה להטיל צו תפוחים
זין ומילתא דלית צו קיזחא: **לדיק**
וירפא: **זכר לפסות** וצריך לפמויבי
זכר לטיט: **פלוני**. ירקות שמטיילין
בחרוסת זכר לתפוח וחרוסת שכותשים
צו הדק זכר לטיט: **סגרי חרד**. חמויים
היושבים אלל חלומייהם ומוכרין כמנו
מזין מן חמרסיס [ש"ס ח]: **מתני'**
וכאן הן שואל אביו. כאן צמויגת כוס
שני הן שואל את אביו מה נשתנה
עכשיו שמויגין כוס שני קודם אכילה:
גמ'

תורה אור השלם

1. וצ"ל וצ"ל לפי
א"ר ח"ה ארמי אבד אבי
ורד מצרפתה וקר שם
בביתו מעט וידע שם לוי
גדול צדק עובד:
דרבם בו ה

הגהות מהר"ב רשב"ר

[א גמ' אמר ליה שטרפן
מלמד מה נשתנה. י"ב
על ע"ד קחו ע"ב
בתוספות ד"ה כדי שיעיר
וכו' ופסחים ס"י מע"ג
ס"ק ו' דה"ק:

מוקד רש"י

זכר לתפוח. י"א זכר
לפסח כשהיו נוטלין
היום צו זכרם היה
תופח זכרם ונשתה מונח
[הואה ח"א ס"י פ"ח].
שבביל הלילות. על אפי'
ימים טובים ושנתת לא
אובלים חמין ומצוה לא
בני דלא אכלין את חמין
מלא דכמיני כיו שנתה הלא
הספירה [תחוד רש"י ע"ד
292]. כולו צלי. ואפילו
התניה [בע"ל ח"ה].

מוקד תוספות

א. וחינו צרכת המוציא
שמכר עניו כל ימות
השנה אף כאן בפסח יבדך
המוציא את הפרוסה. מוס'
ה"ל. ב. [ד"רוביא
דפליגי בכל ימות השנה
בפרוסת המוציא מרדים
בפסח דבעינן אפרוסה.
מוס' יריד מההוא
תמאס. ג. ולא היה נוגע
כלל בשליטה דאיהא אלא
מחיי לחם משנה. מוס'
הש"ס צרכת ט"ז:

אף כאן בפרוסה דבר אחר מה דרכו של
עני הוא מסיק ואשתו אופה אף כאן נמי
הוא מסיק ואשתו אופה: אע"פ שאין חרות
מצוה: ואי לא מצוה משום מאי מייית לה
א"ר אבוי משום קפא אמר רב אסי קפא דחמא
חמא קפא דחמא כרפי [קפא דכרפי חמימי]
קפא דכולו חמימי אדחכי והכי נימא הכי
קפא קפא דכירנא לך ולשב בנתוך ולתמני
כלתך: רבי אלעזר בר' צדוק אומר מצוה
וכו': מאי מצוה רבי לוי אומר: זכר לתפוח
ור' יוחנן אומר וכו' לטיט אמר אביי י' הלכך
צריך לקהוייה וצריך לסמוכיה לקהוייה וכו'
לתפוח וצריך לסמוכיה וכו' לטיט תניא
כוותיה דרבי יוחנן תבלין זכר לתפוח חרות
זכר לטיט אמר רבי אלעזר בר' צדוק כך היו
אומרין תגרי חרד שבירושלים בואו ומלו
לכם תבלין למצוה: **מתני'** חמוזו לו כוס
שני וכאן הן שואל אביו ואם אין דעת בבן
אביו מלמדו מה נשתנה הלילה הזה מכל
הלילות שבביל הלילות אנו אוכלין חמין
ומצוה הלילה הזה כולו מצוה שבביל הלילות
אנו אוכלין שאר ירקות הלילה הזה מרוד
שבביל הלילות אנו אוכלין בשר צלי שלוק
ומבושל הלילה הזה כולו צלי שבביל
הלילות [אין] אנו חייבים לטבול אפילו
פעם אחת הלילה הזה שתי פעמים ולפי
דעתו של בן אביו מלמדו מתחיל בגנות
ומסיים בשבה ארבי ימארמו אבד אבי
עד שיגמר כל הפרשה כולה: **גמ'** ת"ר
יחכם בנו שואלו ואם אינו חכם אשתו
שואלתו ואם לאו הוא שואל לעצמו ואפילו
שני תלמידי חכמים שיודעין בהלכות הפסח
שואלין זה לזה: מה נשתנה הלילה הזה
מכל הלילות שבביל הלילות אנו מטבילין
פעם אחת הלילה הזה שתי פעמים: מתקף
לה רבא אמו כל יומא לא סגיא דלא מטבילא
חדא זימנא אלא אמר רבא הכי קתני
שבביל הלילות אין אנו חייבין לטבול אפילו
פעם אחת הלילה הזה שתי פעמים מתקף
לה רב ספרא חיובא לדרדקי אלא אמר רב
ספרא הכי קתני אין אנו מטבילין אפילו
פעם אחת הלילה הזה שתי פעמים: מתחיל
בגנות ומסיים בשבה: מאי בגנות רב אמר
מתחלה עובדי עובדת גלולים היו אבותינו
[ישמואל] אמר עבדים היינו אמר ליה רב
נחמן לדרו עבדיה עבדא דמפיק ליה
מריה לחירות ויהיב ליה כספא ודהבא
מאי בעי למימר ליה אמר ליה בעי לאודווי
ולשבוחי א"ל א' פטרתן מלומר מה נשתנה
יפתח ואמר עבדים היינו: **מתני'** רבן
גמליאל היה אומר רבא כל שלא אמר
שלשה

כלומר דין הוא שיהא שואל צמויגת כוס שני מה נשתנה: **מטיילין פעם אחת**. טיבול ירקות בתוך הסעודה ובגמרא פריך לה: **שתי פעמים**. טיבול ראשון דשאר ירקות וטיבול שני דמרור: הלילה הזה כולו צלי. צומן צדית המתקש קיים היה שואל כן: ולפי דעתו של בן אביו מלמדו. אם מצין הרצה יפרש הכל: **מתחיל בגנות**. מפרש בגמרא: **גמ'** אטו כל יומי לא סגיא דלא מטבילין. דקתני שבביל הלילות [אין] אנו מטבילין פעם אחת. אבל אשכחל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות ליכא למיפדך הכי דהתם הי"ק בכל הלילות אין אנו מחזרין אחר מרור: **חיובא לדרדקי**. צמיתה. הא משום הכיאל דמיוקות כדי שישאלו קעדינין: **אלא אמר רב ספרא** כו'. מהכא שמעינן דהכי אית לן למימר שבביל הלילות אין אנו מטבילין [אפילו] פעם אחת והאומר אין אנו חייבין לטבול שיבוש הוא צידו: **פסח ואמר**. לאחר שאלת הן התחיל לומר עבדים היינו וגומר הגדה בשבט והואלה כלומר כן עשה לנו הקב"ה שיינו עבדים והואילנו משום ממני

עין משפט גר מצוה

קמז:

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

מסורת הש"ס

צא א מיי פון מהל' מנה
בלה: 1
צד ב ג מיי פ"ח שס
בלה: 2
צה ד מיי שס ה' ד'
והפנ עין מה
טו"ש פ"ח א"ח כ' טעג
ספ"ק: 1
ה נמי פ"ח מלי' ממרס
בלה: 1

והותם בנאולה. ת"ק לא פ"י כ"ד ופליגי במילתיה ר"ט ור"ע
ר' טרפון אינו חותם בצרוך שלא היה מאריך צדדי
בקשה ולא היה אומר אלף הודאה ור"ע סבר דמותם בה בצרוך
לפי שמאריך צדדי בקשה ואומר כן ה' אלהינו יגיענו כו' וק"ל
(עירובין דף מ"ז) הלכה כר' עקיבא
מתניו וכן מנאי' בנסתרי' (דף כ"א).
גבי לא ירצה לו נשים ובריש חוקת
הביתם (ב"ב דף ק"ח) דפליגי מנאי'
במילתיה דמנא' קמא':

ה"ג ונאמר פ"ג פניו שירה הדרשה
(6) וכן נודה ד"ך שיר
חדש על נאולה. (8) דהכי מילא
במילתא כל השירות לטון נקבה
מחזיקה לטון נקבה לטון זכר
כלומר שהנקבה יש לה זכר ליה
אף כל הנשים יש אחיהם זכר
הוציא ממצרים ענת
מדת כי לא חמץ כי
גרש ממצרים ולא יכלו
להתחממה וגו' עזרה לא
עשו עמם. שמות יב לט'
3. וקדורו את יריכם
בעבדה קשה בחמר
ובלבים ובקל עבדה
שפדה את כל עבדכם
אשר עבדו בהם בפרך.
שמות יד
4. והגדת לבנך ביום
הוא לאמור בעבור זה
עשה לי' בנאולתי
ממצרים. שמות יז
5. ואתנו הוציא ממצרים
לעשה קריאת אהנו לתת
לנו את הארץ אשר
נשבע לאבותינו.
דברים ו כג
6. ואמר אל זקני עירו
בגוה ה' סור ומה איתנו
שעמק קבלנו וזולל וטבא:
דברים כ כ

תורה אור השלם

1. ואמרתם זבח פסח
הוא לך איש פסח על
דמי בני ישראל במצרים
בגופו את מצרים ואת
חמיו הציל ויקד דעתם
וישתחו: שמות יב כו
2. ויאפו את הבצק אשר
הוציאו ממצרים ענת
מדת כי לא חמץ כי
גרש ממצרים ולא יכלו
להתחממה וגו' עזרה לא
עשו עמם. שמות יב לט'
3. וקדורו את יריכם
בעבדה קשה בחמר
ובלבים ובקל עבדה
שפדה את כל עבדכם
אשר עבדו בהם בפרך.
שמות יד
4. והגדת לבנך ביום
הוא לאמור בעבור זה
עשה לי' בנאולתי
ממצרים. שמות יז
5. ואתנו הוציא ממצרים
לעשה קריאת אהנו לתת
לנו את הארץ אשר
נשבע לאבותינו.
דברים ו כג
6. ואמר אל זקני עירו
בגוה ה' סור ומה איתנו
שעמק קבלנו וזולל וטבא:
דברים כ כ

מוסף רש"י

מדרוה ליה למיתב
בגוה הוא. סור ומה
ומשע הוא שלק
בשנים. ומתבט זכר
שמהל נלכטו עליו, ולא
סומן (סנהדרין ע"א).

רבינו תנאל

אמר רבא מצה צריך
להגביה כשומר מצה זו
שנאו אובלין וכו'. וכן
מורו צריך להגביהו, אבל
בשר אינו צריך להגביהו
ופני שריאה במקדש בשר
ואוכל קישים בחוץ. אמר
רב אחא בר יעקב סומא
פסול לומר הגדה כו'.
ואסיקנא כשר הוא לומר
הגדה. דמנא בומן הזה
דרבנן. ואקשין מכלל דרב
בשר אינו צריך להגביהו
אזמא בר יעקב סבר מצה
בומן הזה דאורייתא, והא
איור דאמר בסוף פירוקן
מצה בומן הזה דרבנן.
ופירוקן קסבר כל דחקו
רבנן כעין דאורייתא תקו.
מאי בעבור הו' בעבור מצה
ומורו הוא.

גמ' לריך להגביה. כשהוא אומר מצה זו שאנו אוכלין: **צמר אין**
מגביה. כשהוא אומר פסח שהיו אבותינו (במצרים) אוכלים
לא יגביה הבשר שהוא זכר לפסח: **ה"ג צמר אינו לריך להגביה ולא**
עוד אלא שנהא מקדש כו': אין לריך להגביה. דהא לא מני'
למימר פסח זה: רב ששת ורב ששת
מאורי עינים היו: **הא הוא דאמר**.
בסיפא דהאי פירקא (דף ק"ב).
אחד זה ואחד זה דרבנן:
אחת

רשב"ם
מתני' ששה דברים הללו.
(ש"ס פירש) [שפירש] טעמון:
גמ' לריך שיהא. פסוק זה
ואומנו הו"ל משע שריך להראות
את עצמו כאילו יא' משע שאף
אומנו גאל הקציה: **לריך להגביה**.
כשאומר מצה זו שאנו אוכלין מורו זה
שאנו אוכלין כלי להראותן למסופים ומחזק
דהא דאמר לריך להגביה היינו בתנ'
זו דאגדת': **צמר**. שלט מניי תבשילין
שהיו אבותינו אוכלין ולא יגביה הבשר
שהוא זכר לפסח: **ה"ג צמר אין לריך**
להגביה ולא עוד אלא שנהא מקדש
כהמשן. אין לריך להגביה כשהוא אומר פסח
מני למימר פסח זה ולא עוד אלא
אם היה מגביהו נראה כמי שמקדש
בהמתו מהיים לפסח: **פרט לסומן**.
מדכתיב זה משמע שיכירוהו בראיית
העין: רב ששת ורב יוסף מאורי
עינים הוו: **קסברי רבנן**. רב ששת
ורב יוסף: **רב אחא בר יעקב הוא**
דאמר. בסיפא דהאי פירקא (דף ק"ב).
אחד זה ואחד זה מדרבנן: **עין**
דאורייתא סקון. וכסח שבזמן שנית
המקדש קיים פטור השתא נמי פטור
ואינו מו"ל אחרים ידי חובבת:
עצור מצה ומורו הוא דאחא. לך
אני אוכל מצה ומורו זכר למה שעשו
לי בלילתי ממצרים. רב ששת ורב יוסף
גזירה שוה לא גמרי: **במתני' ומוסס**
גאולה. מסיים את ההגדה בצרכת
גאולה. והשתא לא מפרש האיך מצרכין
אותה ולקמן פליגי בה רבי טרפון
ורבי עקיבא דהיא זככה לדרבי

א"ר
טרפון פומח בצרוך ואינו חותם בצרוך מדי דהוה אצרכת פירות וצרכת המצות לכולה הודאה היא ולר' עקיבא חותם בה נמי בצרוך לפי
שמוסף בה צדדי ריזי וצקשה: כן יגיענו וגו'. והיינו דעבדינן כר"ע מחזירי. ומ"ק דקאמר וחותם בגאולה אינו תנא שלישי דל"כ אמאי
עבדינן כר"ע הואיל ורבנן פליגי עליה הא אין הלכה כר"ע מחזירי והא דקאמר ת"ק וחותם בגאולה ד"ה היא ולא צא למעט מילתיה דר"ט
ור"ע אלא לאשמעין שמסימין בצרכת גאולה דלא תימא אין מצרכין כלל בציוס הגדה כי אם צרכת היין לזב על הכוס השני. ורואיה לזב
במסכת כתובות פ"ק א"פ (דף מ). דאיכא נמי פלוגתיהו דר' טרפון ור"ע כה"ג דפליגי בסמס משנה דתנן הגיע זמן ולא ינשאו אוכלת משלו
ולאוכלת בתרומה ר' טרפון אומר נותנין לה הכל תרומה ר"ע אומר ממלח חולין וממלח תרומה ובי היכי דפליגי התם ר"ט ור"ע בפירושא
דלוכלת בתרומה ולא תלחא תנאי הוה הכי נמי פליגי תרייהו הכא בפירושא וחותם בגאולה ולא תלחא תנאי הוה שהתנא סתם צדדי בין
הכא בין בצמחיתא דר"ט ור"ע. וחותם דמנא קמא סיוס בעלמא ואינו חותם דר"ט חתמת דר"ט צדדי היא: **ה"ג** פ"ג פניו שירה הדרשה
בלה פ"ג פניו שירה הדרשה (8) דהכי מילא
במילתא כל השירות לטון נקבה
מחזיקה לטון נקבה לטון זכר
כלומר שהנקבה יש לה זכר ליה
אף כל הנשים יש אחיהם זכר
הוציא ממצרים ענת
מדת כי לא חמץ כי
גרש ממצרים ולא יכלו
להתחממה וגו' עזרה לא
עשו עמם. שמות יב לט'
3. וקדורו את יריכם
בעבדה קשה בחמר
ובלבים ובקל עבדה
שפדה את כל עבדכם
אשר עבדו בהם בפרך.
שמות יד
4. והגדת לבנך ביום
הוא לאמור בעבור זה
עשה לי' בנאולתי
ממצרים. שמות יז
5. ואתנו הוציא ממצרים
לעשה קריאת אהנו לתת
לנו את הארץ אשר
נשבע לאבותינו.
דברים ו כג
6. ואמר אל זקני עירו
בגוה ה' סור ומה איתנו
שעמק קבלנו וזולל וטבא:
דברים כ כ

אמר רבא מצה צריך
להגביה כשומר מצה זו
שנאו אובלין וכו'. וכן
מורו צריך להגביהו, אבל
בשר אינו צריך להגביהו
ופני שריאה במקדש בשר
ואוכל קישים בחוץ. אמר
רב אחא בר יעקב סומא
פסול לומר הגדה כו'.
ואסיקנא כשר הוא לומר
הגדה. דמנא בומן הזה
דרבנן. ואקשין מכלל דרב
בשר אינו צריך להגביהו
אזמא בר יעקב סבר מצה
בומן הזה דאורייתא, והא
איור דאמר בסוף פירוקן
מצה בומן הזה דרבנן.
ופירוקן קסבר כל דחקו
רבנן כעין דאורייתא תקו.
מאי בעבור הו' בעבור מצה
ומורו הוא.

הגהות הב"ח
(א) ובי' דרי' ה"ג ונא'
לפניו שירה חדשה וברסוף
גרסינן ויעוה ק"י:

גליון הש"ס
גמ' קסברי רבנן מצה
בוח' דרבנן. ע"י מנלה יט
ע"כ מוס' דרי' ור"י:

הגהות מהר"ב
רנשבורג
א' השב"ם דרי' הלליה
וכי' מתמיה וכו' י"ב
מתמיה הוא ביוחקאל
כ"ד ה' וה"ל לתמו
חתת כפשי' שם והגדה
והגביה הוא ביוחקאל מ"א
י"ג והמ"ל הגדור ובכני'
לפרי' ור"ע שם אלא
שדך הכתוב לסיים התיבה
באותיות ה' ו' והב"ה
הללויה דהא':

מוסף תוספות
א' דהבא מיידי בגאולה
דלענין. מוס' ר"ס.

מוסף תוספות
א' דהבא מיידי בגאולה
דלענין. מוס' ר"ס.

מוסף תוספות
א' דהבא מיידי בגאולה
דלענין. מוס' ר"ס.

מוסף תוספות
א' דהבא מיידי בגאולה
דלענין. מוס' ר"ס.

מוסף תוספות
א' דהבא מיידי בגאולה
דלענין. מוס' ר"ס.

מוסף תוספות
א' דהבא מיידי בגאולה
דלענין. מוס' ר"ס.

מוסף תוספות
א' דהבא מיידי בגאולה
דלענין. מוס' ר"ס.

מוסף תוספות
א' דהבא מיידי בגאולה
דלענין. מוס' ר"ס.

מוסף תוספות
א' דהבא מיידי בגאולה
דלענין. מוס' ר"ס.

מוסף תוספות
א' דהבא מיידי בגאולה
דלענין. מוס' ר"ס.

